

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/gov_glance-2017-en

Prehľad verejnej správy v roku 2017

Zhrnutie v slovenčine

Hospodársky rast v krajinách OECD sa pomaly oživuje, ale silný odpor proti globalizácii je skutočný a vlády sa ním musia zaoberať. Dôvera k inštitúciám je nízka a prudko sa zvýšil dojem, že verejné politiky uprednostňujú vybrané záujmové skupiny. Kratšie hospodárske cykly, technologická zmena a prelomové inovácie viedli k požiadavkám na reformy vnútroštátnych trhov práce a systémov sociálnej ochrany, zatiaľ čo zmena klímy, daňové úniky a terorizmus si vyžadujú jednotnú celosvetovú akciu. V dôsledku politickej polarizácie a nedôvery občanov k verejným inštitúciám je úspech reforiem ťažšie predvídať. Posilnenie integrity štátnych inštitúcií, ako aj volených činiteľov, ustanovenie neprerušovaného dialógu s občanmi prostredníctvom otvorených a participatívnych postupov tvorby politik a zvýšenie kapacity verejnej správy vyberať najvhodnejšie politiky spomedzi rozmanitých možností sú kľúčové pre obnovenie kontaktu verejných správ s občanmi a na podporu inkluzívnejšieho a udržateľného rastu. Prehľad o verejnej správe za rok 2017 obsahuje dôkazy takýchto reforiem verejnej správy.

Stále pokračuje fiškálna stabilizácia, úroveň dlhu však zatiaľ ostáva vysoká a verejné investície sa zmenšili

- Priemerný fiškálny deficit v krajinách OECD dosiahol v roku 2015 úroveň – 2,8 % HDP, čo predstavuje zvýšenie z – 8,4 % v roku 2009, keď krajiny po finančnej kríze stabilizovali svoje verejné financie.
- Štrukturálne rozpočtové saldo sa v krajinách OECD zvýšilo z – 6,3 % z potenciálneho HDP v roku 2009 na – 2,4 % v roku 2015, čím sa vrátilo na úroveň dlhodobých trendov.
- Priemerný dlh verejnej správy v roku 2015 dosiahol v krajinách OECD 112 % HDP, pričom úroveň dlhu jedenástich krajín bola rovnaká alebo vyššia než HDP.
- Priemerná hodnota verejných investícií v roku 2015 bola 3,2 % HDP a pohybovala sa v rozpätí od 6,7 % v Maďarsku po 1,5 % v Izraeli. Táto hodnota predstavuje pokles z priemeru 4,1 % v roku 2009, keď sa zaviedla fiškálna expanzia. Jedna tretina verejných investícií je nasmerovaná na hospodárske záležitosti, najmä na prepravu, na druhom mieste je obrana (15,2 %).

Verejné výdavky na zdravotnú starostlivosť a sociálnu ochranu sa zvýšili

- V krajinách OECD sa medzi rokmi 2007 a 2015 najviac zvýšili verejné výdavky na sociálnu ochranu (2,6 percentuálneho bodu) a zdravotnú starostlivosť (1,7 percentuálneho bodu).
- Vzhľadom na to, že jedna tretina výdavkov na verejné obstarávanie je určená na zdravotnú starostlivosť, posilnenie transparentnosti a efektívnosti pri verejnom obstarávaní liečiv a zdravotníckych technológií a potrieb sú kľúčové pre zabezpečenie lepších služieb zdravotníckej starostlivosti za nižšie náklady.

Zamestnanosť vo verejnom sektore je stabilne priemerná, na úrovni krajín sú však významné odchýlky

- Hoci veľa krajín OECD vykazuje značné zníženie zamestnanosti v ústrednej štátnej správe vyvolané úspornými opatreniami po kríze, zamestnanosť vo verejnej správe ako percentuálny podiel na celkovej zamestnanosti v krajinách OECD sa medzi rokmi 2007 a 2015 mierne zvýšila zo 17,9 % na 18,1 %.
- V tomto priemere sa skrývajú rozdiely medzi krajinami. V Spojenom kráľovstve a Izraeli sa podiel zamestnanosti vo verejnej správe na celkovej zamestnanosti znížil najviac v rokoch 2007 – 2015 (vyše 2,5 percentuálneho bodu). Naproti tomu v rovnakom období došlo v Českej republike, Estónsku, Maďarsku, Slovinsku a Španielsku k zvýšeniu na úrovni 2 percentuálnych bodov a viac.
- Okrem toho sa v pomere (zamestnanosť vo verejnej správe k celkovej zamestnanosti) skrývajú zmeny týkajúce sa absolútnej zamestnanosti vo verejnej správe. V Turecku v rokoch 2014 – 2015 vzrástla zamestnanosť vo verejnej správe o 3,9 %, kým v Holandsku klesla o vyše 3,6 %. Tieto zmeny sa neprejavujú v uvedenom pomere, pretože zamestnanosť vo verejnej správe sa zmenila podobnou rýchlosťou ako celková zamestnanosť.
- Vysokí štátni úradníci (najvyššia úroveň) zarábajú v priemere o 27 % viac ako prezidenti a generálni riaditelia organizácií, o 72 % viac ako strední riadiaci pracovníci, viac ako dvojnásobok toho, čo zarábajú riadiaci pracovníci, a 2,6-krát viac ako špecialisti v oblasti riadenia a správy. Z toho vyplýva, že odmeny za riadiace povinnosti sú výrazne vyššie ako odmeny za technickú špecializáciu. Všeobecní administratívni pracovníci zarábajú v priemere štyrikrát menej ako vysokí štátni úradníci.

Ženy sú vo vedúcich vládnych pozíciách zastúpené nedostatočne

- Ženy v krajinách OECD v roku 2017 predstavovali v priemere iba 29 % poslankyň parlamentu a iba 28 % vládnych ministeriek.
- A podobne, hoci ženy tvoria 58 % celkovej pracovnej sily vo verejnom sektore, zastávajú iba 32 % vedúcich pozícií.
- Rovnaké zastúpenie žien vo verejnom živote a v zamestnaní na všetkých úrovniach rozširuje množinu talentov, ktoré sú k dispozícii, aby prispeli k výkonnosti organizácie.

Výkonné nástroje a behaviorálne prístupy zvyšujú efektívnosť a účinnosť vo verejnom sektore

- Takmer všetky krajiny majú povinné hodnotenia výkonnosti zamestnancov ústrednej štátnej správy. Dať do súvislosti výkonnosť a odmeny stále predstavuje problém a použitie výkonnostnej mzdy je od roku 2010 stále stabilné.
- Krajiny OECD čoraz viac používajú preskúmanie výdavkov s cieľom lepšie kontrolovať náklady a zlepšiť výber priorít. Dvadsaťdva krajín OECD v období rokov 2008 – 2016 vykonalo aspoň jedno preskúmanie výdavkov v porovnaní s piatimi krajinami medzi rokmi 2000 – 2007.
- Používanie behaviorálnych prístupov zapúšťa v mnohých krajinách OECD korene, väčšinou na zlepšenie vykonávania politiky. Potenciál na ich použitie sa týka celého cyklu politík, najmä pokiaľ ide o navrhovanie a vyhodnocovanie politík.

Iniciatívy otvorenej verejnej správy získavajú na sile, treba však viac hodnotení

- Krajiny čoraz viac inštitucionalizujú zásady otvorenej verejnej správy, ako je transparentnosť, zodpovednosť a participácia. Približne polovica krajín OECD (17 z 35 krajín) prijala národnú stratégiu pre otvorenú verejnú správu.
- Väčšina krajín OECD prijala politiku „štandardne otvorený“, podľa ktorej sú všetky vládne údaje otvorené, pokiaľ neexistuje oprávnené odôvodnenie na utajenie.

- Rozsah, v akom krajiny podporujú opakované použitie údajov mimo verejnej správy (ako sú programovacie maratóny a spoločná tvorba) a v jej rámci (prostredníctvom odbornej prípravy a informačných stretnutí), sa do veľkej miery mení.
- Málo krajín vyhodnocuje, či iniciatívy otvorenej verejnej správy dosahujú požadované účinky týkajúce sa produktivity alebo zodpovednosti v hospodárskej a sociálnej oblasti a v oblasti verejného sektora.

Na obnovenie dôvery k štátnej správe a na zabezpečenie prístupu k službám treba viac úsilia

- Dôvera k štátnej správe ostáva nižšia ako pred krízou. V krajinách OECD v roku 2016 vyjadrilo dôveru k svojej národnej vláde 42 % občanov na rozdiel od 45 % pred rokom 2007.
- Pretrvávajú nerovnosti týkajúce sa prístupu skupín obyvateľstva k službám, ústretovosti služieb voči skupinám obyvateľstva a kvality služieb pre tieto skupiny. Vo všetkých krajinách OECD vykazujú osoby s nízkymi príjmami vyššiu mieru neuspokojených potrieb v oblasti lekárskej starostlivosti než ľudia s vyššími príjmami. Podobne je takmer trikrát pravdepodobnejšie, že sociálno-ekonomicky znevýhodnení študenti oproti zvýhodneným študentom nedosiahnu základnú úroveň odbornej spôsobilosti v oblasti vedy.
- Vlády by mali zabrániť aj vzniku nových foriem tzv. digitálneho vylúčenia. Hoci čoraz väčší podiel občanov používa digitálne kanály na komunikáciu s verejnou správou, pretrvávajú rozdiely týkajúce sa úrovne príjmu podľa dosiahnutej úrovne vzdelania, miesta bydliska a veku.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2017), *Government at a Glance 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2017-en